

Verslag gebruikersdag RBM II
Donderdag 13 juni 2013
13.30-16.30
Zaal U0.13 RIVM Bilthoven

1. Overzicht ontwikkelingen RBM II

De laatste gebruikers dag werd georganiseerd in November 2009. Sindsdien zijn er verschillende ontwikkelingen geweest. In september 2012 is RBM II v2.2 verschenen. De belangrijkste wijziging hierin is de koppeling met het 'Nationale populatiebestand' (populator). Daarnaast is een belangrijke wijziging doorgevoerd in het beheer van RBM II. Door een beleidsmatige werkverschuiving binnen RWS is het beheer van RBM II door RWS-DI niet meer mogelijk. Er is gekozen voor een opsplitsing in het technisch beheer en het beleidsmatig beheer van RBM II. Het technisch beheer is ondergebracht bij het RIVM, terwijl het beleidsmatig beheer door RWS-WVL (voormalig DVS) wordt waargenomen. Het adres voor de helpdesk RBM II blijft echter ongewijzigd, namelijk: info.rbmii@rws.nl.

In 2012 werden ca. 74 inhoudelijke vragen gesteld aan de helpdesk. De meeste vragen gingen over de modellering van de bebouwing en de rol van de populator daarin. Daarnaast hadden veel vragen betrekking op het gebruik van RBM II in een netwerkomgeving en/of onder windows 7. In dit jaar hebben zich 96 nieuwe gebruikers aangemeld.

Daarnaast zijn er op transport en modellingsgebied diverse ontwikkelingen:

- Het 'basisnet' is in de eindfase van zijn ontwikkeling.
- Transport van LNG is in opkomst. LNG kan momenteel nog niet met RBM II worden berekend. Er wordt bekeken hoe RBM II op termijn dient te worden aangepast.
- Het beheer van de populator is ondertussen gewijzigd.
- Er is een uitspraak van de Raad van State waaruit volgt dat kopmaken en loc-wissel op een spooreplacement onder de processen voor de vrije baan vallen, en dus niet bij het emplacement meegenomen hoeven te worden in de berekening. Momenteel wordt onderzocht hoe deze processen aan de vrije baan kunnen worden toegekend en op welke wijze daar binnen RBM II mee omgegaan moet worden.
- Door SAVE/Oranjewoud is een onderzoek uitgevoerd naar de waardering van verschillende maatregelen op het spoorstelsel.
- Vanuit het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) wordt een onderzoek opgestart naar een nieuwe rekenmethodiek voor de modaliteit spoor.

Ondertussen gaat de ontwikkeling van nieuwe versies van het rekenpakket gewoon door. Een nieuwe versie van RBM II wordt verwacht eind september 2013. In deze versie zijn de belangrijkste 'bugs' opgelost. Een volledig nieuwe versie van RBM II, gebaseerd op het besturingssysteem Windows 7, wordt verwacht in de eerste helft van 2014.

Voor de helpdesk/beheer van RBM II is het volgende beleid vastgesteld:

- We streven naar minstens 1 gebruikersbijeenkomst per jaar. Bij voldoende belangstelling kan de dag worden herhaald.
- Er wordt gestreefd naar tenminste 1 keer per jaar een update van het rekenprogramma. Hierin worden relevante aanbevelingen verwerkt en worden eventueel ontdekte fouten hersteld.

2. RBM II Versie 2.2

2.1 Inleiding

Tijdens dit onderdeel is ingegaan op vragen en opmerkingen van de gebruikers. Verder zijn enkele aandachtspunten met betrekking tot de modellering van routes in RBM II behandeld. De gepresenteerde sheets zijn opgenomen in de volgende bestanden:

- aandachtspunt_routedefinities.pdf
- Gebruikersdag juni 2013.pdf

Deze zijn te downloaden van de website:

[<http://www.rijkswaterstaat.nl/zakelijk/veiligheid/rbmii/>]

2.2 Vragen, opmerkingen en wensen van gebruikers

De volgende vragen, opmerkingen en wensen zijn besproken:

1. *Blad 1 en 2 van een rapportage worden op de kop afgedrukt.*
Het probleem is niet eerder signaleerd en gerapporteerd en is ook niet bekend bij andere deelnemers.
Een oplossing is het bestand eerst op te slaan als pdf en deze af te drukken.
2. *Bij het wijzigen van de rapportage in pdf formaat wordt een wachtwoord gevraagd.*
Dit is de bedoeling, de output bestanden blijven gesloten om te garanderen dat de inhoud gelijk blijft. Dit wijzigt mogelijk in de toekomstige versies van RBM II.
3. *Het ingeven van coördinaten of het tussenvoegen van een coördinaat van bebouwingpolygonen is complex.*
Als de coördinaten in een willekeurige volgorde worden ingevoerd via de gegevensverkenner dan is het mogelijk dat de randen van het polygoon elkaar snijden. Om dit te voorkomen moeten de coördinaten (counter)clockwise ingevoerd worden.
4. *Het geo-referenzen van plaatjes is lastig*
Opgemerkt wordt dat een programma als Qgis hierbij handig is. Meer informatie over dit onderwerp is te vinden op de website:
http://www.rijkswaterstaat.nl/zakelijk/veiligheid/rbmii/veelgestelde_vragen/
5. *Wens: Invoer van bevolkingsdata uit bijv. een .xls of .txt file*
Voor controleerbaarheid en verifieerbaarheid is besloten om 1:1 relatie te hebben met bestanden vanuit de Populator, waarbij eventuele veranderingen t.o.v. de Populator worden bijgehouden en gerapporteerd. De invoer vanuit een (niet formeel) bestand daarom niet geïmplementeerd.
6. *Wens: De uitwisselbaarheid van bebouwingsbestanden met CAROLA .*
Het is op dit moment niet mogelijk bebouwingsbestanden uit te wisselen met rekenpakketten als CAROLA en SAFETI-nl. Het heeft geen prioriteit dit te implementeren in de toekomstige versies van RBM II.
7. *Bij de invoer van populatie komt soms getallen als '26.0000001' personen voor.*
De reden is dat er wordt gerekend met SI eenheden. Hierdoor wordt het getal

geconverteerd door vermenigvuldiging en/of deling en ontstaan afrondingsfouten. Hier zal in de W7-versie van RBM II aandacht voor zijn.

8. *RBM II werkt niet in alle netwerkomgevingen*
RBM II is niet getest in een netwerkomgeving en de werking is niet gegarandeerd. Problemen met de RBM in een netwerkomgeving zijn echter schaars. Diverse gebruikers gebruiken RBM II zonder problemen in een netwerkomgeving. De architectuur van de RBM is er opgericht dat een Netwerkomgeving geen problemen oplevert.
9. *Is het in de toekomst mogelijk (spoor)routes automatisch toe te voegen in een project?*
In de huidige versie moeten routes handmatig ingevoerd worden. Er wordt onderzocht of het in de toekomst mogelijk wordt de routes automatisch toe te kunnen voegen aan een project.
10. *Gaat het goed als een polygoon op een spoorlijn geplaatst wordt?*
Ja. Er is hierin wel een verschil tussen polygoon en een grid. Bij polygoon worden aanwezig van het polygoon wel meegenomen. Bij grid worden aanwezig van het specifieke gridpunt op het specifieke deel van het spoor niet meegenomen. Echter, naburige gridpunten die op naburige deel van het spoortraject liggen worden wel meegenomen in de berekening. Dit principe zal in de documentatie opgenomen worden.
11. *Onderliggende layers met bevolking zijn niet of moeilijk zichtbaar.*
Dit wordt in de w7 versie van RBM II verbeterd, bijvoorbeeld door bovenste layer lichter van kleur te maken

2.3 Aandachtspunten: de routedefinities

De gepresenteerde sheets zijn te vinden in het volgende bestand:
aandachtspunt_routedefinities.pdf

1. *Verbinden van GR trajecten.*
Een route kan bestaan uit meerdere trajecten. Voor de berekeningen van het groepsrisico is het essentieel dat deze trajecten gekoppeld worden. Dit kan door in de gegevensverkenner van de betreffende trajecten het onderdeel *Beginpunt is eindpunt voorgaand traject* op *waar* in te stellen. In de presentatie is ingegaan op de mogelijke consequenties als de trajecten niet gekoppeld worden.
2. *Veelvoorkomende fout: trajecten worden verkeerd verbonden.*
Het begin van een vervolgtraject moet verbonden worden met het eind van een vorig traject. Als begin en eind omgewisseld worden kan dit leiden tot fouten in de berekening. Dit is soms niet zichtbaar op het werkveld, als trajecten in een rechte lijn, in het verlengde, liggen.
Het is geen bug in het programma. Gebruikers moeten hierop alert zijn: het kan helpen goed naar de nummering van de coördinaten te kijken, dit geeft de richting van het traject aan.

3. Versie W7

Er is een demonstratie gegeven van het nieuwe windows7 (W7) versie van RBM II. De nieuwe menustructuur in deze versie is gebaseerd op 'ribbons' en komt overeen met de menustructuur van Office 2007 applicaties. Een ribbon is een menustructuur die verschillende opdrachten kan groeperen. De opdrachten worden meestal gegenereerd door buttons (knoppen). Het belangrijkste verschil met een standaard menu in de eerdere versies van RBM II is dat in een ribbon de opdrachten zijn gegroepeerd in Tabbladen en Groepen. Figuur 1 geeft een voorbeeld met drie tabbladen (Start, Beeld en Help). Het eerste tabblad bevat twee groepen (Model wijzigen en Inzoomen) en iedere groep bevat één of meerdere opdrachten.

Figuur 1

Tijdens de bijeenkomst zijn de volgende onderdelen getoond:

- De verdeling van de diverse functies binnen RBM II over de ribbons.
- De mogelijkheden tot het docken (vastpinnen) van diverse vensters. Hierdoor kunnen meerdere vensters tegelijkertijd worden getoond. De gebruiker kan de vensters op elke denkbare wijze rangschikken door middel van het eenvoudig slepen van vensters naar de gewenste positie. Deze instellingen kunnen daarna worden opgeslagen.

De volgende functionaliteiten zijn nieuw in de W7 versie:

- De 'undo'-functie wordt uitgebreid
- Er wordt een functie toegevoegd die het meten van afstanden mogelijk maakt
- Er wordt in de plaatsing van de bebouwing geen onderscheid meer gemaakt in het type bebouwing. Het type bebouwing zal een eigenschap worden van het bebouwingsvlak dat in de gegevensverkenner kan worden aangepast.